

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum Deus sciat mala.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

quas comparatur, ut effectus : quia causa imprimi in effectum, licet non e converso, sed scientia nostra que comparatur ad res, ut effectus earum, requirit necessitatem in rebus scitis ad hoc, quod sit necessaria. ergo si scientia Dei esset causa rerum, multo amplius necessitatem requireret in scitis, & ita contingentia non cognosceret, quod est contra prædicta.

CONTRA, August. 15. de Trinit. dicit, vniuersas creaturas, & spirituales, & corporales, non quia sunt, ideo nouit Deus, sed ideo sunt, quia nouit. ergo scientia Dei est rerum causa.

¶ 2 Præ. Scientia Dei est quadam ars rerum creandarum, ut dicit August. in 6. de Trin. quod verbum est ars plena omnium rationum viuentium: sed ars est causa artificiorum, ergo scientia Dei est causa rerum creaturarum.

¶ 3 Præ. Ad hoc videtur facere opinio Anaxagoræ quæ commendat Philosophus, qui ponebat primum principium rerum esse intellectum, qui omnia mouet, & distinguit. ergo &c.

RESPON. dicendum, quod effectus non potest esse simplicior, quam causa, unde oportet, quod in quibus inuenitur vna natura, quod sit reducere in vnum primum illius naturæ: sicut omnia calida reducitur ad vnum primum illius naturæ, scilicet ad ignem, qui est causa caloris in alijs, ut dicitur in 2. Metaph. & ideo, cum omnis similitudo attendatur secundum aliquam conuenientiam alicuius formæ, oportet, quod quæcumque sunt similia, ita se habeant, quod vel vnum sit causa alterius, vel ambo ex vna causa causentur: in omni autem scientia est assimilatio scientis ad scitum: unde oportet, quod vel scientia sit causa sciti, vel scitum sit causa scientiæ, vel vtrumque ab vna causa causetur. non potest autem dici, quod res scita a Deo sint causa scientiæ in eo, cum res sint temporales, & scientia Dei sit æterna, temporale autem non potest esse causa æterni: similiter non potest dici, quod vtrumque ab vna causa causetur, quia in Deo, nihil potest esse causatum, cum ipse sit quicquid habet: unde relinquatur, quod scientia eius sit causa rerum, sed e converso scientia nostra causata est a rebus, in quantum sciam a rebus accipimus: sed scientia angelorum non est causata a rebus, neque causa rerum, sed vtrumque est ab vna causa scita. n. Deus formas vniuersales influit rebus, ut subsistant: ita similitudines earum influit mentibus angelorum ad cognoscendum res. Sciendum tamen, quod scientia in quantum scientia, non dicit causam actiuam, sicut nec forma in quantum est forma: actio enim est, ut in exeundo aliquid ab agente, sed forma in quantum habet esse in perficiendo illud in quo est, & quiescendo in ipso: & ideo forma non est principium agendi, nisi mediante virtute, & in quibusdam quidem ipsa forma est virtus, sed non secundum rationem formæ, in quibusdam autem virtus est aliud a forma substantiali rei: sicut videmus in omnibus corporalibus, a quibus non progreduntur actiones, nisi mediante rebus aliquibus suis qualitatibus, similiter etiam scientia significatur per hoc, quod est aliquid in sciente, non ex hoc quod aliquid sit a sciente, & ideo a scientia nunquam procedit effectus, nisi mediante voluntate, que de sui ratione importat influxum quemdam in uolita: sicut a substantia nunquam exit actio, nisi mediante virtute, quæ in quibusdam sit idem voluntas, & scientia, ut in Deo, in quibusdam autem non, ut in alijs. Similiter etiam a Deo, cum sit causa omnium prima, procedunt effectus mediante causis secundis, unde inter scientiam Dei, quæ est causa rei, & ipsam rem causatam inuenitur duplex medium, unum ex parte

F Dei, scilicet diuina voluntas, aliud ex parte ipsarum rerum, quantum ad quosdam effectus, scilicet causæ secundæ, quibus mediante proueniunt res a scientia Dei. omnis autem effectus non solum sequitur conditionem causæ primæ, sed etiam mediæ, & ideo res scita a Deo procedunt ab eius scientia per modum voluntatis, & per modum causarum secundarum, nec oportet quod in omnibus modum scientiæ sequantur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod intentio Originis est dicere, quod scientia Dei, non est causa quæ inducit necessitatem in scito, ut ex hoc cogatur aliquid euenire, quia Deus illud scit: quod autem dicit, quia futurum est, ideo scitur a Deo, non importatur causa essendi, sed causa inferendi tantum.

AD SECUNDUM dicendum, quod quia res procedunt a scientia mediante voluntate, non oportet quod in esse prodeant quando cunque est scientia: sed quando cunque voluntas dererminat.

AD TERTIUM dicendum, quod effectus sequitur necessitatem causæ proximæ, quæ etiam potest esse medium ad demonstrandum effectum: non autem oportet quod sequatur necessitatem causæ primæ, quæ potest impediri effectus ex causâ secundâ, si sit contingens: sicut patet in effectibus, qui producuntur in generabilibus & corruptibilibus per motum corporum celestium, mediante virtutibus inferioribus, sunt enim effectus contingentes propter defectibilitatem virtutum naturalium, quamuis motus cæli sit semper eodem modo se habens.

AD QUARTUM dicendum, quod res proxima causa est scientiæ nostræ, & ideo modum suum ponit in ea, sed Deus est causa prima, unde non est simile. Vel aliter dicendum, quod non propterea scientia nostra est necessaria de rebus necessarijs, quia res scita causant scientiam: sed magis propter adæquationem virtutis intellectiue ad res scitas, quæ requiritur in scientia.

AD QUINTUM dicendum, quod quamuis causa prima vehementius influat, quam secunda: tamen effectus non completur nisi adueniente operatione secundæ: & ideo si sit possibilitas ad deficiendum in causâ secundâ, est etiam eadem possibilitas deficiendi in effectum, quamuis causa prima deficere non possit: sed multo amplius si causa prima posset deficere, & effectus deficere posset. quæ ergo ad esse effectus requiritur vtraque causa vtriusque defectus inducit defectum in effectum, & ideo quæcumque causarum ponatur contingens, sequitur effectum esse contingentem: non autem si altera tantum ponatur necessaria, effectus erit necessarius, propter hoc quod ad esse effectus vtraque causa requiritur: sed quia causa secunda non potest esse necessaria, ubi prima sit contingens, inde est quod ad necessitatem causæ sequitur necessitas in effectum, quantum ad necessitatem causæ secundæ.

AD SEXTUM dicendum, sicut dictum est ad quartum.

ARTICVLVS XV.

Verum Deus malorum scientiam habeat.

QVINTODECIMO & ultimo queritur vtrum Deus sciat mala. Et videtur quod non: omnis enim scientia vel est causa sciti, vel causata ab eo, vel saltem ab vna causa procedens: si scientia Dei non est causa malorum, nec mala sunt causa eius, nec aliquid aliud est causa vtriusque. ergo scientia Dei non est de malis.

¶ 2 Præ. Sicut dicitur in 2. Metaph. vnum quodque, sicut se habet ad esse, ita ad verum: sed malum non est

Cap. 11. in melio. 10. 3.

Ca. 10. to. 3.

Il. 8. Phys. 6. 37. Et. de anima 60. 4.

Ca. 4. to. 1.

1. p. q. 14. ar. 1. c. 10.

Ca. 4. to. 3. Ca. 4. de diu. nom. par. 4.

